

Afslag på ansøgning om dispensation fra jordforureningslovens § 52 vedr. tilførsel af jord til matr.nr. 2a, 3h og 5a Ulstrup By, Sdr. Onsild og 17d Sdr. Onsild By, Sdr. Onsild, Mariagerfjord Kommune

Region Nordjylland har behandlet jeres ansøgning af den 28. maj 2026 om dispensation til at tilføre uforurenet jord til råstofgraven på matr.nr. 2a, 3h og 5a Ulstrup By, Sdr. Onsild og 17d Sdr. Onsild By, Sdr. Onsild, Mariagerfjord Kommune. Det ansøgte modtagested fremgår af figur 1.

Det fremgår af ansøgningen, at der ansøges om dispensation til tilførsel af op til 400.000 m³ uforurenet jord i form af sand, fyldjord, ler og muld. Det fremgår desuden at jorden skal anvendes til efterbehandling af råstofgraven og skal udlægges over grundvandsspejlet.

Sagen er behandlet efter jordforureningslovens¹ § 52, stk. 2, pkt. 3.

Afgørelse - afslag

Region Nordjylland meddeler hermed afslag på jeres ansøgning om dispensation efter jordforureningslovens § 52. Det er Region Nordjyllands vurdering, at jordtilførslen kan medføre en risiko for forurening af grundvand, herunder grundvand der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning.

Dermed er forudsætningerne for at meddele dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, pkt. 3 ikke opfyldt.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurenet jord

Begrundelse for afslag

Råstofgraven på det ansøgte modtagested

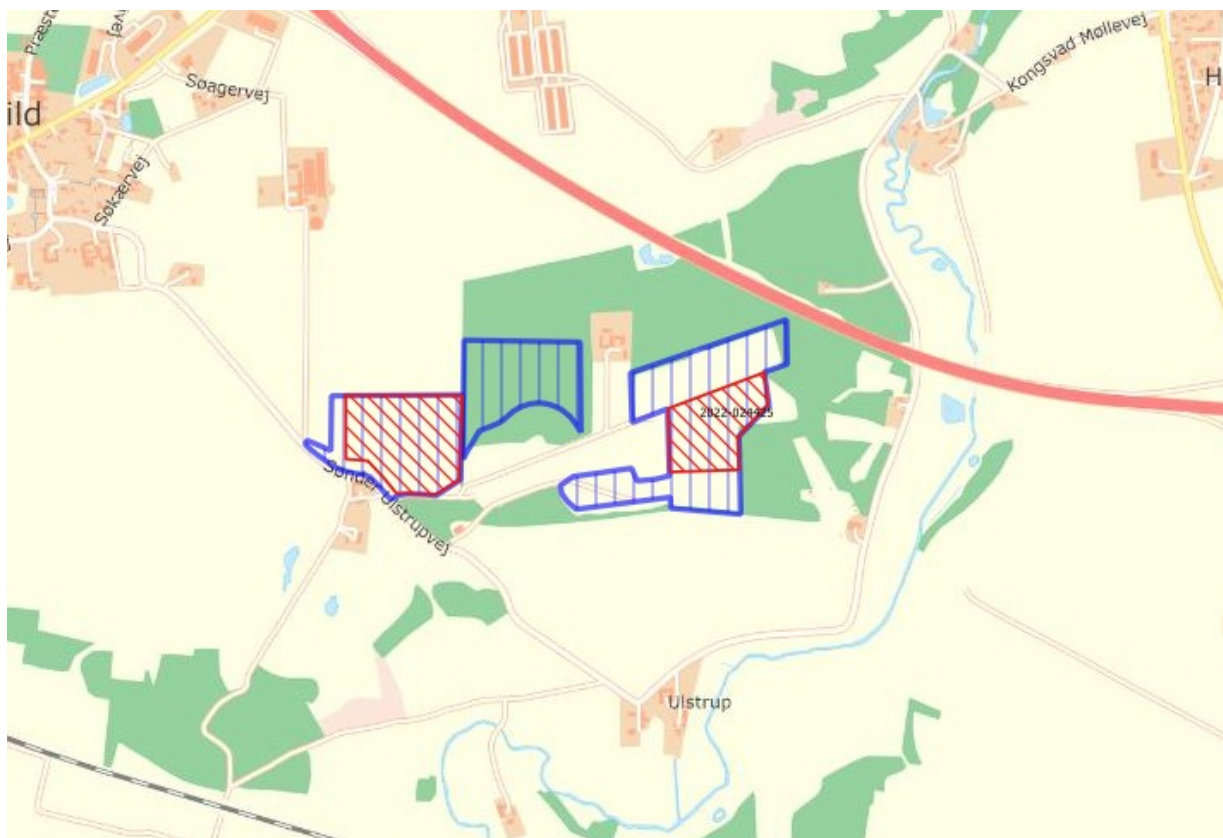
Der søges om dispensation til tilførsel af jord på to delområder, som er omfattet af hver sin råstoftilladelse (se figur 1).

Der har været erhvervsmæssig råstofindvinding på den vestlige del af det ansøgte modtagested i mere end 20 år og på den østlige del af det ansøgte modtagested siden starten af 2020'erne. Modtagestedet er derfor omfattet af jordforureningslovens § 52.

Det vestlige delområde er omfattet af en råstoftilladelse meddelt den 12. januar 2026 som er gældende frem til den 12. januar 2036. Området skal efterbehandles til jordbrugsformål. Ifølge råstoftilladelsen af 12. januar 2026 må der indvindes råstoffer ned til kote 37 m DVR90.

Det østlige delområde er omfattet af en råstoftilladelse meddelt den 2. februar 2024 som er gældende frem til den 2. februar 2034. Området skal efterbehandles til skov. Ifølge råstoftilladelsen af 2. februar 2024 må der indvindes råstoffer ned til kote 30 m DVR90.

Den ansøgte jordtilførsel skal anvendes til terrænregulering og efterbehandling af råstofgraven på de arealer, der er vist på figur 1.

Figur 1: Råstofgraven er skraveret med blå, og områderne hvor der søges om dispensation til at modtage jord er skraveret med rødt.

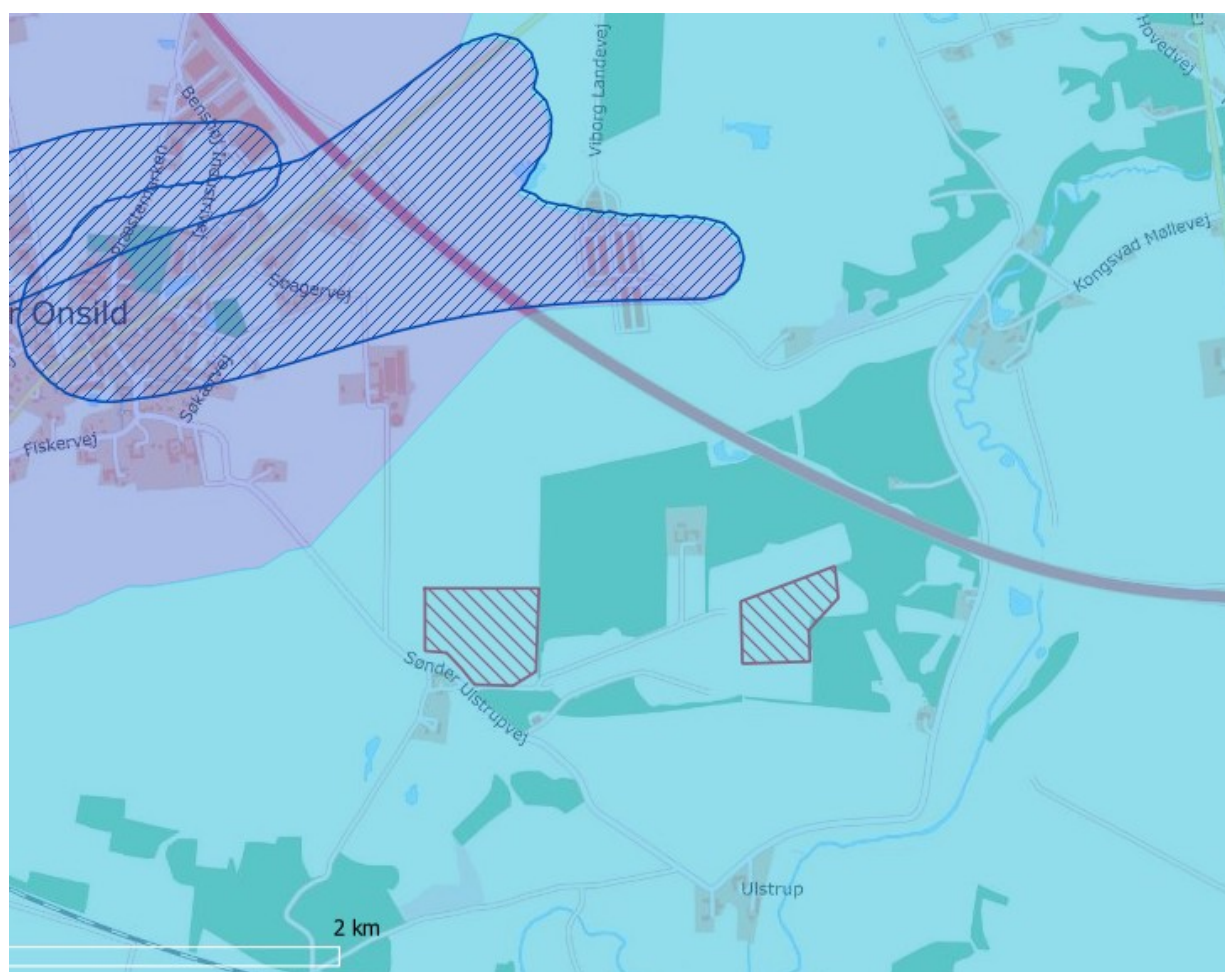
Drikkevandsinteresser og indvindingsoplande

Råstofgraven ligger i område med drikkevandsinteresser (OD). Nærmeste område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) ligger ca. 265 meter nordvest for råstofgraven (se figur 2).

En mindre del af dette OSD-område, beliggende ca. 720 m nord for modtagestedet, er udpeget som følsomt indvindingsområde og som indsatsområde indenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

De nærmeste indvindingsoplande til almene vandværker ligger henholdsvis ca. 650 m nord for råstofgraven og ca. 1 km nordvest for råstofgraven. Begge indvindingsoplande tilhører Onsild Vandværk AMBA.

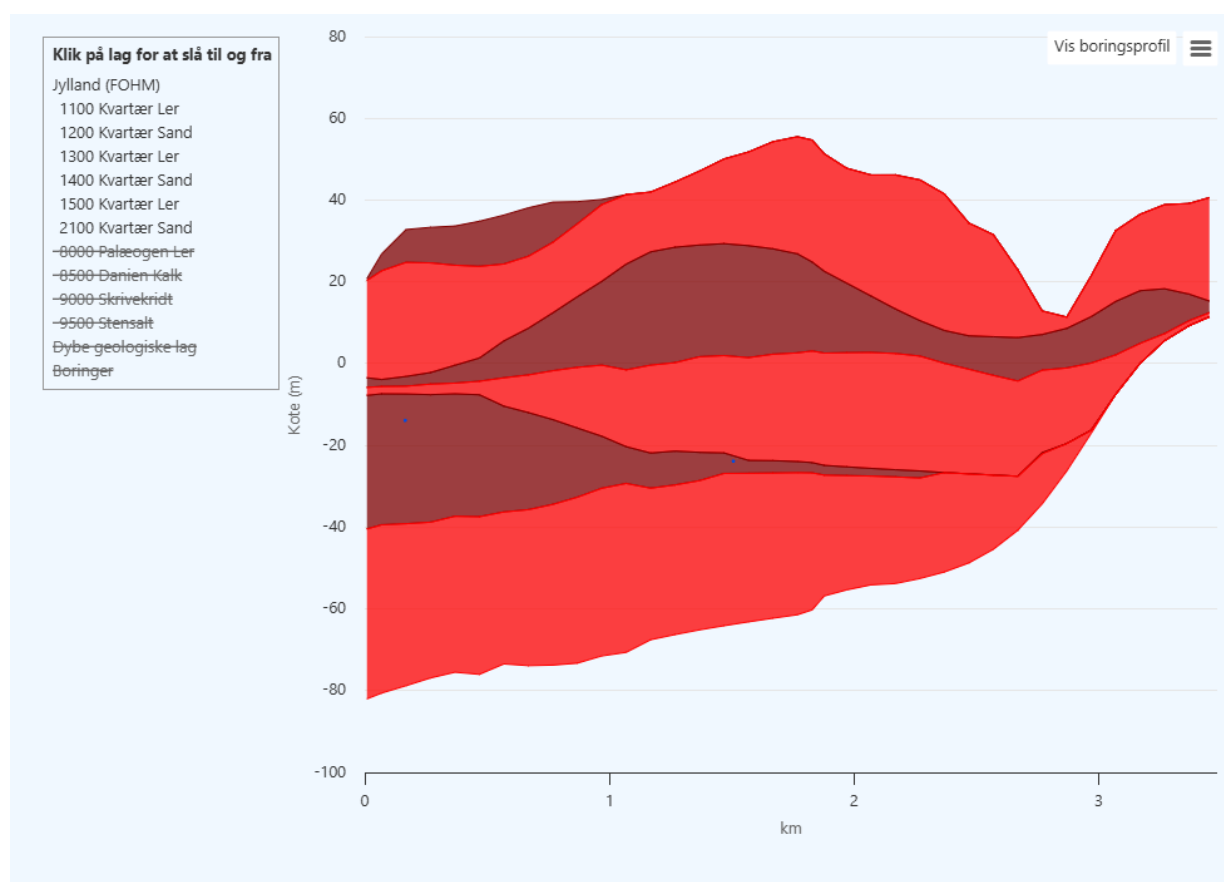
Ifølge potentialelinjer ligger det øvre grundvand i kote 13-14 meter (DVR90). Strømningsretningen er mod syd.

Figur 2: Modtagestedet (rød skravering) ligger i Område med Drikkevandsinteresser (lys blå farve). Nordvest for råstofgraven er der et Område med Særlige Drikkevandsinteresser (mørk blå farve), og Indvindingsopland til vandværk (mørk blå skravering).

Ifølge Miljøstyrelsens grundvandskortlægning fra 2011 for område 1431 Hobro² består de kvartære aflejringer i området ved Sdr. Onsild overordnet af et øvre og et nedre sandmagasin adskilt af moræneler. Det primære grundvandsmagasin udgøres af kvartært smeltevandssand og er det væsentligste grundvandsmagasin i området. Magasinet har en varierende tykkelse, der lokalt overstiger 100 meter. Over magasinet findes moræneler, som stedvist er borteroderet. Lertykkelsen varierer betydeligt inden for kortlægningsområdet og kan lokalt udgøre op til 80-90 meter. Over det primære magasin forekommer et øvre sandmagasin af smeltevandssand som ikke er sammenhængende og ikke er vandførende overalt. Det øvre sandmagasin er dårligt beskyttet mod nedsivende forurening med nitrat og pesticider, fordi der ofte kun er et tyndt lerdæklag eller slet intet lerdæklag.

Af figur 3 fremgår et tværsnit af områdets geologi efter FOHM-modellen fra vest mod øst. Modellen viser, at den kvartære geologi i området består af vekslende lag af sand og ler, og at der kan være hydraulisk forbindelse mellem de to sandmagasiner.

Figur 3: Et tværsnit af den vestlige del af det ansøgte modtagested på baggrund af FOHM-modellen fra vest mod øst. Den røde farve illustrerer kvartær sand, mens den brune farve illustrerer kvartær ler.

² Redegørelse for 1431 Hobro. Afgiftsfinansieret grundvandskortlægning. Naturstyrelsen, 2011.

Vandområdeplan

Det ansøgte modtagested ligger indenfor tre regionale grundvandsforekomster³.

- **dkmj_1003_ks (ks3)**, som er i god kvantitativ tilstand, men i ringe kemisk tilstand som følge af påvirkning fra nitrat og pesticider.
- **dkmj_1094_ks (ks4)**, som er i god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand.
- **dkmj_978_kalk (kalk)**, som er i god kvantitativ tilstand, men i ringe kemisk tilstand som følge af påvirkning fra nitrat og pesticider der giver anledning til påvirkning af drikkevandsindvindingen.

Derudover ligger det ansøgte modtagested indenfor den dybe grundvandsforekomst:

- **dkmj_958_ks (ks5)**, som er i god kvantitativ og god kemisk tilstand

Alle fire grundvandsforekomster er udpeget som drikkevandsforekomster. De udgør derfor grundvandsressourcer, der enten anvendes eller potentielt kan anvendes til drikkevandsforsyning.

Målsætningen for alle grundvandsforekomsterne er god kvantitativ og god kemisk tilstand.

Boringsoplysninger

Der findes en række boringer i området omkring råstofgraven, herunder vandforsyningsboringer, geotekniske boringer, boringer med ukendt anvendelse samt sløjfede boringer. I den nationale boringsdatabase (GEUS Jupiter) findes der for nogle af boringerne oplysninger om geologi, filtersætning og grundvandsstand.

En oversigt over boringerne i området omkring råstofgraven fremgår af figur 4.

³ Vandområdeplaner 2021-2027 efter genbesøget, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, december 2025

Figur 4: Oversigt fra GEUS Jupiter over borer i området ved råstofgraven.

De nærmeste borer til almen vandforsyning er DGU nr. 57.651 og DGU nr. 57.731, som tilhører On-sild Vandværk A.m.b.a. Boringerne er beliggende ca. 1 km nordvest for råstofgraven. Boringerne er henholdsvis 120 m og 126 m dybe og indvinder fra den dybe grundvandsforekomst dkmj_958_ks.

DGU nr. 57.731 viser en geologisk lagfølge bestående af sandaflejringer fra terræn til ca. 25 m u.t., efterfulgt af et ca. 68 m tykt lerlag fra 25 til 93 m u.t. Under lerlaget træffes igen sandaflejringer ned til boringens slutdybde på 126 m u.t. Boringen er filtersat fra ca. 108,5 til 123,5 m u.t. Seneste pejling viser en grundvandsstand på kote 12,18 m DVR90, svarende til 27,67 m u.t.

DGU nr. 57.651 viser en tilsvarende geologisk lagfølge med sandaflejringer fra terræn til ca. 13 m u.t. Herefter træffes et ca. 87 m tykt lerlag fra 13 til 100 m u.t. Under lerlaget forekommer igen sandaflejringer ned til boringens slutdybde på 120 m u.t. Boringen er filtersat fra ca. 114 til 120 m u.t. Seneste pejling viser en grundvandsstand på kote 12,68 m DVR90, svarende til 26,92 m u.t.

Den nærmeste private vandforsyningsboring (DGU nr. 58.777) er beliggende ca. 400 m øst for råstofgraven. Der foreligger ingen oplysninger i Jupiter om boringens dybde, geologi eller grundvandsstand.

Ca. 500 m nord for råstofgraven er der registreret en privat vandforsyningsboring (DGU nr. 58.405), der anvendes til drikkevandsforsyning af en privat husstand. Boringen er udført til 72 m u.t. og viser en geologisk lagfølge bestående af sand- og grusaflejringer fra terræn til ca. 17 m u.t., efterfulgt af et ca. 35 m tykt lerlag fra 17 til 52 m u.t. Under lerlaget træffes igen sand- og grusaflejringer ned til boringens slutdybde. Boringen er filtersat fra 66 til 72 m u.t. Seneste pejling viser en grundvandsstand på kote 17,27 m DVR90, svarende til 17,49 m u.t. Boringen indvinder fra den dybe grundvandsforekomst: dkmj_958_ks.

Ca. 85 m nordvest for råstofgraven er der registreret en sløjfet privat vandforsyningsboring (DGU nr. 58.1013). Boringen blev sløjfet i 2028 som følge af tilslutning til alment vandværk. Der foreligger ingen oplysninger i Jupiter om boringens dybde eller geologi. Seneste pejling viser en grundvandsstand på kote 33,1 m DVR90, svarende til 14,93 m u.t.

Ca. 500 m nord for råstofgraven er boring DGU nr. 58.324 beliggende. Boringens anvendelse er ukendt. Boringen er udført til ca. 45 m u.t. og viser en geologisk lagfølge bestående af sandaflejringer fra terræn til 25 m u.t., efterfulgt af et lerlag fra 25 til 31 m u.t. Under lerlaget træffes igen sandaflejringer ned til boringens slutdybde. Seneste pejling viser en grundvandsstand på kote 14,46 m DVR90, svarende til 35,5 m u.t. Boringen indvinder fra den regionale grundvandsforekomst dkmj_1094_ks.

Ca. 1 km sydvest for råstofgraven er der registreret en boring med ukendt anvendelse. Boringen er udført til 35 m u.t. og viser en geologisk lagfølge bestående af sandaflejringer fra terræn til 13,7 m u.t. Herefter træffes leraflejringer ned til boringens slutdybde på 35 m u.t. Der foreligger ingen oplysninger om grundvandsstand i boringen.

Sammenfatning

Miljøstyrelsens grundvandskortlægning for område 1431 Hobro viser, at området består af et øvre sandmagasin og et dybere sandmagasin, som er adskilt af moræneler. Det øvre sandmagasin beskrives som sårbart over for påvirkninger fra terræn, fordi de lerlag, der forekommer i området, ikke yder tilstrækkelig beskyttelse mod nedsivning af nitrat og pesticider.

Boringsoplysningerne fra området viser, at der under de øvre sandaflejringer træffes lerlag med tykkelser på ca. 35-87 m. Under lerlagene forekommer et dybt sandmagasin, hvorfra Onsild Vandværk (DGU nr. 57.651 og DGU nr. 57.731) indvinder grundvand. Herunder forekommer kalkmagasinet.

De registrerede pejlinger i de dybe boringer viser et trykniveau omkring kote 13-14 m DVR90. Da boringerne er filtersat i de dybe sandmagasiner under lerlaget, vurderes pejlingerne at afspejle trykniveauet i et spændt magasin.

Boringsoplysningerne dokumenterer således, at de betydelige lerlag beskytter de dybere grundvandsmagasiner. De dokumenterer derimod ikke, at der forekommer et sammenhængende beskyttende lerlag over det øvre sandmagasin, som beskrives i grundvandskortlægningen. Dette understøttes af grundvandskortlægningen, hvor det øvre sandmagasin beskrives som sårbart over for påvirkninger fra terræn.

Det følger af lovens forarbejder, at forbuddet mod tilførsel af jord til råstofgrave skal administreres restriktivt. Klagenævnsspraksis fastslår desuden, at vurderingen skal omfatte både de dybere og de terrænnære grundvandsmagasiner samt grundvand, der enten anvendes eller kan anvendes til drikkevandsformål i fremtiden.

En dispensation efter jordforureningslovens § 52 forudsætter derfor, at det med høj grad af sikkerhed kan godtgøres, at tilførsel af jord ikke indebærer risiko for forurening af grundvand. Klagenævnsspraksis viser samtidig, at også tilførsel af uforurenet jord kan indebære en risiko for påvirkning af grundvandet, blandt andet som følge af jordens indhold af humus eller andre naturligt forekommende stoffer.

Selvom den dybe grundvandsforekomst dkmj_958_ks (KS5) vurderes at være beskyttet af betydelige lerlag, viser grundvandskortlægningen at der forekommer et terrænnært grundvandsmagasin

over lerlagene. Det kan ikke dokumenteres, at dette magasin eller de overliggende grundvandsforekomster er beskyttet af et sammenhængende lerlag.

Region Nordjylland vurderer på baggrund af ovenstående, at det ikke kan afvises at en tilførsel af jord til råstofgraven kan medføre en risiko for forurening af grundvand der indgår i drikkevandsforsyningen eller forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning. Forudsætningerne for at meddele dispensation efter jordforureningslovens § 52 er dermed ikke opfyldt, og der meddeles afslag på det ansøgte.

Region Nordjylland bemærker, at der tidligere har været meddelt dispensation til tilførsel af uforurennet jord til råstofgraven. Klagensævnspørelsen viser imidlertid, at dispensationsmuligheden skal anvendes restriktivt. Samtidig tilvejebringes der løbende ny viden om grundvandsforholdene gennem blandt andet grundvandskortlægningen og vandområdeplanerne. På baggrund af denne viden, den gældende praksis og sagens konkrete forhold vurderer Region Nordjylland, at der ikke kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Høring

Udkast til afgørelse har været i høring hos ansøger og Mariagerfjord Kommune i perioden 12. august 2026 til 9. september 2026.

Region Nordjylland har modtaget et høringssvar fra ansøger.

Af høringssvaret fremgår det, at ansøger er uenig i Region Nordjyllands afslag på dispensation til tilførsel af jord til Sdr. Onsild Grusgrav og anmoder om, at udkast til afslag ændres til en dispensation. Der henvises til, at regionen tidligere har meddelt tilsvarende dispensationer, og at der gennem næsten 20 års jordmodtagelse ikke er konstateret negative miljø- eller grundvandspåvirkninger. Der peges desuden på, at mulighederne for lokal bortskaffelse af overskudsjord er begrænsede, hvorfor arealet har væsentlig betydning for virksomheder og borgere i området. Ansøger fremhæver også, at arealet ligger op til en tidligere losseplads, hvilket efter deres opfattelse bør indgå i den samlede risikovurdering. Endelig anføres det, at afslaget bygger på en generel vurdering af grundvandsforholdene, uden at der foreligger konkret dokumentation for, at tilførsel af uforurennet jord på det konkrete areal udgør en reel forureningsrisiko. Derfor ønskes der meddelt dispensation til den fortsatte jordtilførsel.

Regionens bemærkninger til høringssvaret

Region Nordjylland lægger ved behandlingen af ansøgninger efter jordforureningslovens § 52 blandt andet vægt på den nyeste viden om grundvandsforholdene, herunder resultater fra den statslige grundvandskortlægning og vandområdeplanerne. Derudover indgår den praksis, som er fastlagt gennem Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser.

På baggrund af klagenævnets praksis vurderer Region Nordjylland, at dispensationsmuligheden i jordforureningslovens § 52 skal administreres restriktivt. Sammenholdt med de konkrete grundvandsforhold og de øvrige faktiske forhold i sagen er det derfor regionens vurdering, at der ikke kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Det forhold, at der tidligere er meddelt dispensation til tilførsel af jord til råstofgraven, samt at arealet grænser op til en tidligere losseplads, indgår ikke som kriterier i vurderingen efter jordforureningslovens § 52 og kan derfor ikke tillægges betydning ved afgørelsen.

Region Nordjylland er opmærksom på, at mulighederne for at bortskaffe overskudsjord i området kan være begrænsede. Dette forhold indgår imidlertid ikke blandt de hensyn, der kan vægtes ved vurderingen efter jordforureningslovens § 52, og kan derfor ikke føre til et andet resultat.

Offentliggørelse, klage og søgsmål

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter meddelelsen af afgørelsen jf. jordforureningslovens § 81. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er afgørelsens adressat, enhver der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald, kommunalbestyrelsen og embedslægeinstitutionen.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Region Nordjylland via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Region Nordjylland. Hvis Region Nordjylland fastholder afgørelsen, sender Region Nordjylland klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen.

Hvis firmaet ønsker at anlægge et søgsmål ved domstolen til prøvelse af Region Nordjyllands afgørelse, skal sagen være anlagt inden 12 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Ved eventuelle spørgsmål i forbindelse med dette brev, er I velkomne til at kontakte undertegnede på tlf. 20 59 22 72 eller på e-mail sofie.jensen@rn.dk.

Med venlig hilsen

Sofie Hammer Jensen
Råstofsagsbehandler

Kopi sendt til:

- Mariagerfjord Kommune, raadhus@mariagerfjord.dk , miha1@mariagerfjord.dk, keje@mariagerfjord.dk, jord@mariagerfjord.dk